

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2-2007

<http://rcin.org>

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XXXIX
2007
2**

WARSZAWA 2007

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KOMITET REDAKCYJNY

Tadeusz Kisielewski, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Czesław Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Wojciech Rojek, Tomasz Schramm, Henryk Słabek,
Witold Stankiewicz, Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Roman Wapiński,
Krzysztof Dunin-Łasowicz, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński,
Michał J. Zacharias, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (sekretarz), Magdalena Hułas,
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Krzysztof Michałek,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2007

Wydawnictwo DiG
al. Wojska Polskiego 4, 01-524 Warszawa
tel./fax 839-08-38
e-mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Nakład 750 egz.
Druk: TOTEM s.c. w Inowrocławiu

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Ryszard Żelichowski — <i>Neutralny Moresnet — zapomniane dziecko kongresu wiedeńskiego</i>	3
Katarzyna Rusinow — <i>Wież pozagalicyjska w oczach żołnierzy Polaków w armii austro-węgierskiej w świetle korespondencji z lat 1914–1918 na łamach „Piasta”</i>	25
Katarzyna Wójcik — <i>Mniejszość niemiecka na Lubelszczyźnie w latach 1914–1918</i>	39
Małgorzata Przeniosło — <i>Twórcy lwowskiej szkoły matematycznej (1920–1939)</i>	59
Robert Litwiński — <i>Skutki działań wojennych w 1939 r. dla policji w Małopolsce Wschodniej</i>	77
Hubert Wilk — <i>Realia współzawodnictwa pracy w Nowej Hucie (1949–1956)</i>	97

DYSKUSJE I POLEMIKI

Zbigniew K. Wójcik — <i>Biografie niepełne — trudne dziedzictwo PRL</i>	117
---	-----

MATERIAŁY

Robert Kuśnierz — <i>Głód na Ukrainie w latach 1932–1933 w świetle zbiorów Archiwum Akt Nowych oraz Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie</i>	129
---	-----

AUTOREFERATY

Piotr Marciniak — <i>Operacja Łódzka 1914 r.</i>	161
Damian Szymczak — <i>Rywalizacja niemiecko – austro-węgierska w Królestwie Polskim 1916–1918</i>	165
Aleksy Piasta — <i>Piotrków Trybunalski w okresie I wojny światowej</i>	175
Ireneusz P. Maj — <i>Działalność Instytut Wschodniego w Warszawie 1926–1939</i>	183
Krzysztof W. Mucha — <i>Obóz narodowy w Łódzkiem w latach 1926–1939</i>	191

RECENZJE

Wiesław Śladkowski, <i>Wysepka polska we Francji. U Marii i Henryka Gierszyńskich w Quarville 1878–1930</i> — Rafał Dobek	199
Juliusz Bator, <i>Wojna galicyjska. Działania armii austro-węgierskiej na froncie północnym (galicyjskim) w latach 1914–1915</i> — Waldemar Potkański	202
J. J. Griszin, <i>Put' k katastrofie. Polsko-czechosłowackije odnoszenija 1932–1939</i> — Henryk Bułhak	206
Igor Baka, <i>Slovenská republiká a nacistická agresia proti Pol'sku</i> — Dušan Segeš	211
Andrzej Żbikowski, <i>U genezy Jedwabnego. Żydzi na Kresach Północno-Wschodnich II Rzeczypospolitej, wrzesień 1939–lipiec 1941</i> — Krzysztof Jasiewicz	218
Daniel Boćkowski, <i>Na zawsze razem. Białostoczczyzna i Łomżyńskie w polityce radzieckiej w czasie II wojny światowej (IX 1939–VIII 1944)</i> — Wojciech Materski	222
Roman Macyra, <i>Prasa konspiracyjna w Kraju Warty w latach 1939–1945</i> — Stanisława Lewandowska	227
Nikołaj F. Bugaj, <i>Narody Ukrainy w „Osoboj papkie Stalina”</i> — Wojciech Materski	229

<i>Represje sowieckie wobec narodów Europy 1944–1956</i> , pod red. A. Adamczyka i D. Roguta — Tadeusz Kisielewski	233
Patrick Allitt, <i>Religion in American Since 1945: A History</i> — Włodzimierz Batóg	248
Grzegorz Ostasz, <i>Okręg Rzeszowski Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”</i> . <i>Model konspiracji, struktura, dzieje</i> — Tadeusz Radzik	252
Krzysztof Persak, <i>Sprawa Henryka Hollanda</i> — Jerzy Eisler	259

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Konferencja „Niemieckie badania wschodnie i polska myśl zachodnia w ich kontekście historyczno–politycznym. Instytucje — osoby — porównania”, Kulice 8–9 grudnia 2006 r.</i> — Rafał Stobiecki	263
---	-----

Wśród naszych autorów:

Dr Włodzimierz Batóg — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach

Dr Henryk Bułhak — emerytowany pracownik naukowy Biblioteki Narodowej w Warszawie

Dr Rafał Dobek — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Prof. dr hab. Jerzy Eisler — dyrektor Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz — w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Prof. dr hab. Tadeusz Kisielewski — w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Dr Robert Kuśnierz — pracownik Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Delegatura w Kielcach

Prof. dr hab. Stanisława Lewandowska — w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr Robert Litwiński — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Dr Krzysztof W. Mucha — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr Waldemar Potkański — nauczyciel szkoły średniej w Policach

Dr Małgorzata Przeniosło — adiunkt w Instytucie Matematyki Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach

Prof. dr hab. Tadeusz Radzik — w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Dr Aleksy Piasta — pracownik naukowy Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim

Dr Dušan Segeš — adiunkt w Instytucie Historii Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie

Prof. dr hab. Rafał Stobiecki — w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr Damian Szymczak — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Mgr Hubert Wilk — asystent w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Dr Katarzyna Wójcik — starszy wykładowca w Instytucie Neofilologii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie

Dr Zbigniew K. Wójcik — starszy wykładowca w Instytucie Politologii i Polityki Regionalnej Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu

Dr hab. Ryszard Żelichowski — docent w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesiący podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na 2007 r. — 20 zł.
Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata krajowa: przez „RUCH” S.A. — wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania.

Prenumerata opłacana w zlotówkach ze zleceniem wysyłki za granicę: informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01–248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33, tel. +4822 532–87–31 — prenumerata płatna w walucie obcej; tel. +4822 532–88–16, 532–87–34, 532–88–19 — prenumerata płatna w PLN; infolinia 0–800–120–029,

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68124010531111000004430494 lub w kasie Oddziału.

Dokonyując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p–tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku SWIFT banku: PKOPPLPWWA4

w USD PEKAO S.A. IV O/W–wa IBAN PL54124010531787000004430508

w EUR PEKAO S.A. IV O/W–wa IBAN PL46124010531978000004430511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +4822 532–87–31.

Opłaty za prenumeratę można dokonać również czekiem wystawionym na firmę „RUCH SA OKDP” i przesłanym razem z zamówieniem, listem poleconym na nasz adres jw.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01–524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e–mail: dig@dig.com.pl; <http://www.dig.com.pl>

BŻ WBK SA 35 O/Warszawa 70109028510000000100226138

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter-spolka-akcyjna.com.pl/prenumerata.asp>.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00–068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061–710–13100

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)

Nakład 750 egz.

ISSN 0419-8824

